

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Засновано у 2001 р.

Випуск 2(14)

Київ 2006

УДК 330-339; 321.7; 159.9
ББК 65.9(4УКР)я43
М43

Редакційна колегія

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — головний редактор
Гайченко В. А., д-р біол. наук, проф. — заступник головного редактора
Саєвич І. Г., канд. філол. наук — відповідальний редактор
Марусєва О. А. — відповідальний секретар
Чирков В. М. — відповідальний редактор за випуск

Економічні науки і менеджмент

Захожай В. Б., д-р екон. наук, проф., Федоренко В. Г., д-р екон. наук, проф., Титова Н. А., д-р екон. наук, проф., Дахно І. І., д-р екон. наук, проф., Баєва О. В., д-р біол. наук, проф., Дмитренко Г. А., д-р екон. наук, проф., Ніколенко Ю. В., д-р екон. наук, проф., Криклій А. С., д-р екон. наук, проф., Куроченко О. В., д-р екон. наук, проф.

Політичні науки

Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф., Горбатенко В. П., д-р політ. наук, проф., Кирилюк Ф. М., д-р філос. наук, проф., Храмов В. О., д-р політ. наук, проф., Шуба О. В., д-р політ. наук, проф., Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф.

Психологічні науки

Балл Г. А., д-р психол. наук, проф., Коломінський Н. Л., д-р психол. наук, проф., Ложкін Г. В., д-р психол. наук, проф., Приходько Ю. О., д-р психол. наук, проф., Чуприков А. П., д-р мед. наук, проф., Сагач Г. М., д-р пед. наук, проф.

Юридичні науки

Бабкін В. Д., д-р юрид. наук, проф., Коваленко В. В., д-р юрид. наук, проф., Марчук В. М., д-р юрид. наук, проф., Скрипнюк О. В., д-р юрид. наук, проф., Александров Ю. В., канд. юрид. наук, проф., Корнієнко М. І., канд. юрид. наук, проф.

*Рекомендовано Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 29 березня 2006 р.)*

Міжрегіональна Академія управління персоналом.

М43 Наукові праці МАУП / Редкол.: М. Ф. Головатий (голов. ред.) та ін. — К. : МАУП, 2001. —
Вип. 1. —
ISBN 966-608-120-2

Вип. 2(14). — 2006. — 196 с. — Бібліогр. в кінці ст. —
ISBN 966-608-655-7

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку економіки і менеджменту, політології, психології і права.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України (свідоцтво від 11.04.02 за № 6048, серія КВ) як наукове видання, у якому висвітлюються результати наукових досліджень в галузях економіки, менеджменту, політології, соціології, психології, права, матеріалів наукових конференцій.

ББК 65.9(4УКР)я43+88я43

ISBN 966-608-120-2
ISBN 966-608-655-7

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2006

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ І МЕНЕДЖМЕНТ	5	Борщ В.В., Осоченко І. В. Методи прийняття рішень у менеджменті	61
Сєвка В. Г., Мальцева М. Ю. Будівельний потенціал як складова розвитку економіки країни	5	Солопенко Р. І., Солопенко Р. Р. Економічне обґрунтування управлінських рішень, пов'язаних із системою кадрового менеджменту транспортного підприємства.....	64
Савельєва Т. М. Проблеми розвитку великих корпоративних структур в економіці України	9	Шульжик Ю. О. Проблема прогнозування динаміки одно- та різномісних об'єктів з нелінійними зв'язками	69
Мамонова Н. В., Москвіна А. О. Про пріоритети створення умов сталої конкурентоспроможності країни	14	Морозова Н. І. Проектна діяльність в організації та структурні зміни в управлінні нею	75
Крочук В. М. Методичні аспекти аудиту доходів і витрат транспортного підприємства	18	Стрельчук А. С., Пенцов О. С. Автоматизовані системи управління в роботі організацій державної і недержавної форм власності	81
Нгуєн Тхі Тхань Тінь Основні напрями, механізми і завдання інтеграції В'єтнаму в економічну та фінансову регіональну й світову системи	22	Смерічевська С. В. Інновації в освіті та основні підходи до їх вивчення	85
Бовтрук Ю. А. Валютна інтеграція як сучасна риса розвитку світового господарства	28	ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	89
Гнезділова Н. М. Інтеграційні процеси системи освіти в Україні	34	Маркова С. В., Баран О. В. Українська геополітика: сучасні проблеми і тенденції	89
Бойченко Е. Б. Гендерний аналіз кон'юнктури ринку праці Донецької області	38	Панкевич О. З. Реалізація принципу розподілу влади у США (зовнішньополітичний аспект)	96
Макаровська Т. П. Інформаційна безпека України як передумова її вступу до СОТ	45	Горбатенко І. А. Політологія як чинник консолідації українського суспільства	101
Рябченко І. М., Баранов Ю. В., Гагарін В. В., Хіврич І. Ю., Лаврушко Л. Г. Розробка моделі для вирішення задачі прогнозування	48	Кран А. П. Сутність політичної стабільності: індикатори і функції	107
Дідик Я. М. Використання математичних моделей для планування рекреаційного природокористування ...	51	Шевченко О. М. Військовий потенціал та ядерна програма Пакистану	114
Бараболя В. І., Крутовий Ж. А., Касілова Л. О., Мамонова Н. В. Актуальні напрями вдосконалення вищої освіти в Україні	54	Білошицький С. В. Національні інтереси України в умовах глобалізації світових процесів	120
Мамонов К. А., Савченко М. М. Вибір напрямів цільових методів удосконалення професійної підготовки кадрів на підприємстві	57	Сычева Н. А. Стратегическое планирование избирательной кампании: методологический аспект	126

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Наукові праці МАУП, 2006, вип. 2(14), с. 18–21

Розглянуто та проаналізовано особливості проведення аудиту доходів і витрат транспортного підприємства. Запропоновано класифікацію методичних прийомів проведення аналізу фінансової звітності та застосування експрес-аналізу податкової звітності.

В Україні на сучасному етапі розвитку відбуваються глибокі соціально-економічні перетворення, що позначилися на організації і методах фінансового контролю, механізмів його впливу на діяльність підприємств виробничої і невиробничої сфери.

Реформування економічних відносин у системі ринкових перетворень потребує на практиці організаційних заходів контролю та методологічних і методичних аспектів формування системи фінансового контролю.

Об'єктивним підґрунтям фінансового контролю на транспортних підприємствах є контрольна функція фінансів, яка дає можливість управляти процесом господарських, фінансових операцій з використанням фінансової звітності, бухгалтерського обліку, нормативної та іншої економічної інформації з метою забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів.

У науковій літературі найбільш розроблені питання державного фінансового контролю, організації і методики проведення ревізій та перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ і організацій.

До фінансового контролю належить незалежний (аудиторський) та внутрішньогосподарський фінансовий контроль.

У наш час транспортні підприємства зацікавлені у проведенні незалежного (аудиторського) фінансового контролю, який здійснюють незалежні організації на договірних засадах.

Аудит транспортних підприємств — це перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку

первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам. Аудиторський контроль забезпечує можливість отримання інформації про реальний фінансовий стан транспортного підприємства [1].

Аудиторський контроль здійснюють з використанням таких самих джерел інформації, методичних прийомів і контрольно-ревізійних процедур, що й інші види фінансового контролю на транспортних підприємствах (державний і внутрішньогосподарський).

Одним із видів послуг, що надають аудиторські послуги, є аналіз фінансового стану транспортних підприємств. Під фінансовим станом транспортного підприємства розуміють спроможність підприємства своєчасно погашати свої боргові зобов'язання, а також рівень забезпеченості транспортного підприємства відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Достатній обсяг фінансових ресурсів на підприємстві — це гарант своєчасності розрахунків з постачальниками, бюджетом та іншими ланками фінансової системи, подальшого економічного та соціального розвитку транспортного підприємства.

Метою оцінювання фінансового стану підприємства є пошук резервів збільшення його прибутковості, рентабельності та платоспроможності.

Особливість аудиторського фінансового контролю полягає у виконанні важливої суспільної функції — підтвердити або не підтвердити достовірність фінансової звітності, на підставі якої згодом користувачі вирішуватимуть — мати чи не мати справу з цим економічним суб'єктом. Тому аудитор має діяти згідно з прийнятими у відповідній країні стандартами і принципами аудиторської діяльності (на базі яких він може розробляти власні прийоми і методики) та Кодексом професійної етики.

Фінансовий стан підприємства зазвичай оцінюється шляхом обчислення системи економічних показників, що характеризують господарсько-фінансовий стан суб'єктів господарювання за певний період.

До основних економічних показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, належать такі [4]:

- прибутковість (рентабельність);
- оптимальний розподіл прибутку;
- оптимальні розміри власних оборотних активів, що забезпечують нормальний процес виробництва та реалізації виготовленої продукції;
- наявність власних джерел формування оборотних активів, достатніх за обсягом для їх покриття;
- платоспроможність підприємства.

Процес формування прибутку нерозривно пов'язаний з отриманням доходів та покриттям витрат. Дохід є основним джерелом для покриття витрат діяльності, сплати податків та отримання прибутку.

Структурна побудова системи обліку доходів і витрат цілком залежить від особливостей підприємства; характеру організації; обсягу та кількості видів послуг, що надаються підприємством; форми бухгалтерського обліку; методу обліку доходів і витрат, що застосовується, та ступеня автоматизації обліково-аналітичних робіт.

Сьогодні транспортні послуги відіграють дуже важливу роль у формуванні та розвитку транспортної галузі України. Транспорт є нині однією з найважливіших галузей суспільного виробництва, що задовольняє потреби підприємств у перевезеннях.

Проведені дослідження свідчать, що сучасні методи розподілу транспортних витрат подорожчали. Чинна система обліку не забезпечує прийняття ефективних рішень, спрямованих на досягнення кінцевих результатів господарської діяльності.

Розрахунок витрат є вагомою частиною бухгалтерської роботи на підприємстві, оскільки в його рамках при плануванні діяльності підприємства мають враховуватися причини, що впливають на кінцевий результат, а також на прийняття управлінських рішень. Керівники вже усвідомили необхідність суворого контролю за цими витратами, оскільки ціни на паливо постійно підвищуються. За оцінкою експертів, сьогодні для транспортування товарів потрібні значні витрати.

На нашу думку, аудит проведення правильного визначення доходів і витрат транспортного підприємства має складатися з таких етапів:

1. Аналіз динаміки обсягу реалізації наданих транспортних послуг.
2. Аналіз витрат транспортних послуг.
3. Аналіз грошових потоків.
4. Аналіз співвідношення темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати.
5. Аналіз основних фондів (наявність, склад і структура, оцінка забезпеченості підприємства основними фондами, аналіз зношення фондів, ефективності використання, а також амортизаційних відрахувань).
6. Аналіз використання паливно-енергетичних ресурсів.
7. Аналіз прибутку та рентабельності.
8. Розрахунок фінансових коефіцієнтів:
 - платоспроможності (ліквідності);
 - фінансової стійкості;
 - ділової активності.
9. Аналіз дебіторської заборгованості.
10. Аналіз кредиторської заборгованості (випереджальне зростання кредиторської заборгованості порівняно з дебіторською свідчить про погіршення фінансового стану транспортного підприємства).
11. Порівняльний аналіз структури валових доходів і валових витрат з податку на додану вартість та податку на прибуток.

Кожен з цих етапів проведення аудиту потрібен для визначення оптимальних параметрів фінансової стійкості транспортного підприємства та для надання аудитором якісного аналізу перевірки.

Наприклад, аналіз питомих показників обсягу реалізації транспортних послуг подамо у вигляді таблиці.

Для вирішення поставлених завдань аудитор при проведенні незалежної перевірки застосовує ефективний інструмент — експрес-аналіз фінансової звітності.

Питомі показники обсягу реалізації транспортних послуг

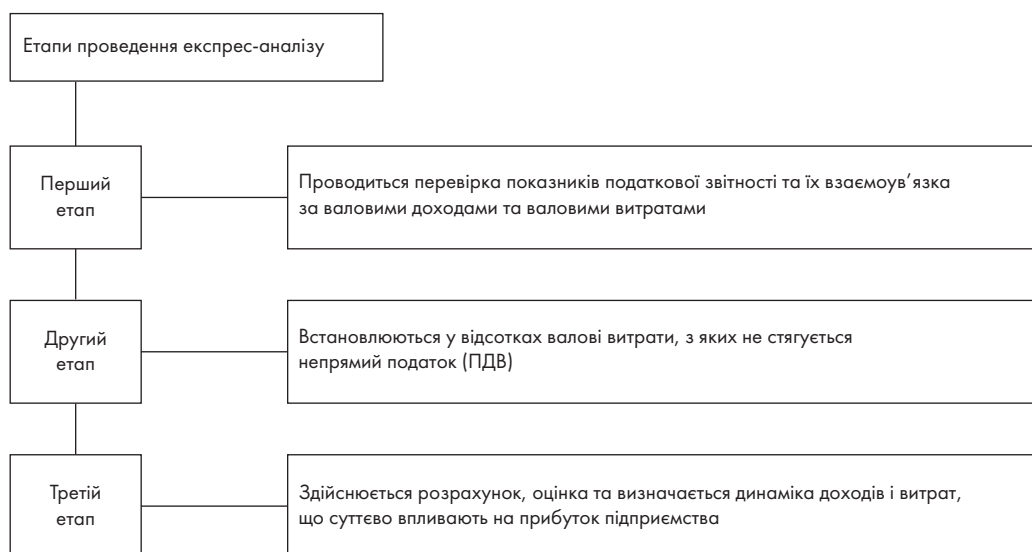
Показник	Сума за звітний період, тис. грн.	Питома вага в обсязі реалізованих транспортних послуг, %
1. Обсяг реалізованих транспортних послуг	×	×
2. Матеріальні затрати	×	×
3. Фонд оплати праці	×	×
4. Заборгованість по зарплаті	×	×
5. Амортизація основних засобів	×	×
6. Вартість основних фондів	×	×
7. Оборотні засоби	×	×
8. Дебіторська заборгованість	×	×
9. Кредиторська заборгованість	×	×
10. Прибуток, у тому числі:	×	×
на реконструкцію транспортного парку	×	×
11. Податки і збори	×	×

Метою експрес-аналізу фінансової звітності є загальна оцінка майнового стану суб'єкта господарювання, обсягу і залучення ним засобів, його ліквідності та платоспроможності, виявлення основних тенденцій їх змін [3].

На нашу думку, на транспортних підприємствах під час незалежної аудиторської перевірки доцільно проводити поряд з експрес-аналізом фінансової звітності експрес-аналіз податкової звітності (рисунок), а саме за нарахованими податками:

- податок на додану вартість;
- податок на прибуток підприємства;
- податок з власників транспортних засобів.

Мета такого експрес-аналізу — визначити статті витрат, які суттєво впливають на зменшення прибутковості підприємства, стан оновлення транспортного парку підприємства, що дасть можливість виявити основні тенденції зростання ефективності транспортної діяльності підприємства. Окрім цього, за допомогою такого методу аналізу фінансового стану підприємства аудитор

Етапи проведення експрес-аналізу податкової звітності

виявляє статті витрат, що були недоцільні з точки зору економічної діяльності підприємства, та рекомендує враховувати їх у прийнятті управлінських рішень.

Експрес-аналіз податкової звітності складається з кількох етапів (див. рисунок). У ході експрес-аналізу розраховується лише невелика кількість найважливіших показників валових доходів і валових витрат.

Отже, вважаємо, що запропоновані особливості проведення аудиту доходів і витрат, що впливають на фінансовий стан транспортного підприємства, забезпечать отримання більш надійної та об'єктивної інформації.

Література

1. Закон України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 р. № 3125-XII зі змін. і допов.
2. Аудит: теорія і практика: Навч. посіб. — 2-ге вид., переробл. і допов. — Л.: Вид-во Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2004. — 465 с.
3. Базась М. Ф. Методика та організація фінансового контролю: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 440 с.
4. Філімоненко О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 287 с.

The features of leadthrough of audit of profits and charges of a transport enterprise are considered and analysed. Classification of methodical receptions of leadthrough of analysis of the financial reporting and application of expert-analysis of the tax accounting is offered.

Надійшла 20 квітня 2006 р.